

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. An Angelus cognoscat Essentiam Divinam per suam
substantiam, vel an aliter, & quomodo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

titativè intellectio non est medium, sed extremum, quia est effectus communis utriusque ab ambobus productus.

Dices. Intellectio non habet distinctionem nisi ab objecto & potentia, ergò cum utraque sit idem realiter, etiam intellectio erit eadem cum ipsis. R. dist. ma. habet distinctionem ab objecto & potentia intrinsecè, & à priori, nego ma. extrinsecè, & à posteriori, concedo ma. itaque intellectio Angeli distinguitur formaliter per seipsam, sicut quicunque effectus à sua causa; extrinsecè verò per ordinem ad alia objecta.

XI. Dico 3. Angelus potest etiam se abstractivè cognoscere per speciem, quæ desatò probabiliter in Angelo reperitur impressa à sua propria substantia.

Probatur prima pars: Angelus est abstractivè cognoscibilis, ergò; probatur ant. quia Angelus unus potest cognoscere abstractivè alterum, ergò est abstractivè cognoscibilis, & si ab alio, ergò etiam à seipso, cum non sit major ratio de uno, ac altero; quòd si dicas, esse rationem, quia videlicet alter cum non cognoscat semper intuitivè, adeoque potest abstractivè, sed hoc nihil est dicere, quia non est necesse, quòd se semper intuitivè cognoscat; &posito, quòd se intuitivè non cognosceret, tunc posset se cognoscere abstractivè.

XII. Dices: Intellectus Angelicus non potest cognoscere essentiam suam, quin cognoscat existentiam, ergò si seipsum cognoscat, hæc cognitio erit intuitiva, & non abstractiva, quia ad rem præsentem, & existentem, nempe ad essentiam Angeli. R. 1. negando ant. quia hoc ex nullo capite probatur, non ex identificatione, nam animalitas est identificata rationalitati, & tamen, quando cognitio terminatur ad animalitatem, non propterea terminatur ad rationalitatem, sic est in proposito. R. 2. negando conseq. licet Angelus cognosceret naturam suam, ut existentem, tamen potest illam cognoscere, ut à se distantem, sicut ego per phantasma Petri absentis video essentiam Petri existentis, sed non mihi præsentis, & est cognitio abstractiva, sic Angelus potest habere speciem sui ipsius, per quam seipsum tanquam absentem intelligat etiam existentem, quia cognitio intuitiva est rei existentis, & præsentis, ut talis.

XIII. Probatur secunda pars primò: Substantia Angeli apta est imprimere propriam speciem intellectui alterius Angeli, cum illi fuerit debitè præsens, ergò etiam in intellectu proprio, cum sit ejusdem rationis; probatur conseq. quia si reperitur propria species in intellectu alterius, non est ratio, cur denegetur proprio. Secundò: Activo & passivo naturali totaliter adequatè approximatis, si nullum adsit impedimentum, necessariò sequitur actio, sed substantia Angeli est principium naturaliter causativum speciei propriæ in intellectu creato cujuscunque alterius, veluti in subiecto idoneo naturaliter receptivo, ergò existens sic conjuncta proprio intellectui etiam imprimet ei sui speciem. Sed

XIV. Arguitur in contrarium: Sicut natura non decet in necessariis, ita non est distributrix

in superfluis, sed hujusmodi species est superflua in Angelis, cum per essentiam suam possit omnia cognoscere, ergò. R. 1. retorquendo argumentum, natura nullibi dat potentiam, quæ sit superflua, quæque non possit habere suum effectum, sed natura dedit potentiam essentia Angeli ad producendam speciem, ergò ubicunque erit, poterit eam producere, sic etenim dicimus, quòd Angeli non debeant habere species omnium rerum infusas, quia possunt naturaliter eas acquirere. R. 2. negando mi. quia talis species deservit ad habendam cognitionem abstractivam, si Angelus non cognosceret se intuitivè.

Instatur Angelus semper se cognoscit intuitivè, ergò nunquam est necesse se cognoscere abstractivè, quia præsentem cognitionem perfectà frustra adest imperfecta. R. negando conseq. ad probat. dico, quàmvis intuitiva sit perfectior, quàm abstractiva, hæc tamen non est imperfecta, adeoque non erit gratis, & superflua, imò ad majorem perfectionem Angeli, quòd se pluribus cognitionibus diversis possit cognoscere; deinde per accidens tantum esset, quòd non semper, aut rarò exiret in actum, factis enim est, quòd exire possit.

Dico 4. Angelus per suam essentiam nec intuitivè, nec abstractivè, distinctè, & propriè alia à se cognoscit. Ita Doctor 2. d. 3. q. 10.

XV. Non cognoscit per suam essentiam alia.

Probatur primò: Nulla res creata continet alia à se in esse reali, & cognito, instar naturæ divinæ ob ejus limitationem, ergò nihil potest Angelus distinctè & propriè, abstractivè, vel intuitivè cognoscere per suam essentiam.

Probatur secundò: Propria essentia Angeli non est ratio cognoscendi alia, tanquam species impressa, cum hæc sit imago rei ab ipsa re impressa & producta, vel à Deo causata, nec etiam est ratio cognoscendi, ut medium cognitum, cum nec essentialiter, nec eminenter, nec virtualiter contineat entitatem & intelligibilitatem aliorum, ergò nullo modo Angelus per suam essentiam alia à se cognoscit.

QUÆSTIO II.

An Angelus cognoscat essentiam divinam per suam substantiam, vel an aliter, & quomodo?

In hac quæstione duplex est sententia, prima divi Thomæ 1. p. q. 56. art. 3. docentis, Angelum habere cognitionem distinctam essentia divinæ (de confusa non est difficultas, ut mox videbitur) non quidem per aliquam speciem intelligibilem ipsius essentia, aliam ab essentia Angeli, sed per suam propriam essentiam, tanquam per medium cognitum, & tanquam per rationem formalem cognoscendi, veluti speciem intelligibilem representantem Deum, cujus vicem ipsa essentia Angeli gerit, cum alia talis species sit impossibilis, quòd autem gerere possit hujusmodi vices essentia Angeli, est, quia ipsa est imago representans distinctè. Scotus contra hic q. 9. negat, Angelum posse habere cognitionem distinctam

I. Duplex est sententia.

Uuuuu 3 stinctam

distinctam per essentiam Angeli, tanquam per rationem formalem cognoscendi, sed Angelum habere talem cognitionem naturalem distinctam per speciem intelligibilem possibilem, à Deo ipsis in prima creatione infusam, quam, licet non necessariò sequatur naturam, naturalem vocat, distinguendo contra merè supernaturalia gratiæ & gloriæ, unde cognitionem illam, quæ mediante hac specie, elicitur, ait posse dici naturalem, & ad naturalem cognitionem pertinere; quàmvis etiam aliquo modo possit vocari non naturalis, naturalis quidem, in quantum species non est principium alicujus actus gratuiti & gloriofi; Non naturalis autem, quia ad istam non pertingeret ex naturalibus, neque naturali aliqua actione.

II.
*Angelus est
naturalis
imago Dei.*

Notandum ulterius, Doctorem

subtilem concedere, Angelum esse naturalem imaginem Dei, sed negare, esse rationem cognoscendi distinctè divinam essentiam, duplex enim est imago, alia merè naturalis in essendo medium cognoscendi cognitum; alia intentionalis per se primò & præcisè representativa ratio cognoscendi non cognita, estque species ad cognoscendum Deum distinctè, non quidem intuitivè, sed abstractivè. Hinc dupliciter unum per aliud cognoscitur, primò quoad præcognitionem, *an sit?* Secundo quoad præcognitionem, *quid est?* Utroque modo potest iterum dupliciter contingere, *distinctè & confusè*. Confusè cognoscitur unum per aliud quoad *an sit?* si cognoscens existentiam unius ducitur arguitivè ad existentiam alterius, sicut cognoscens fumum cognoscit confusè ignem, quia fumus potest habere aliam causam sui esse. Distinctè cognitio existentie certò ducit in cognitionem alterius, sic per effectum in determinata causa certè ducimur in cognitionem illius. Confusè cognoscitur aliud quoad *quid est?* cum per illud attingitur quoad prædicata communia, sic substantiæ quidditivè per sensibilia cognoscuntur. Distinctè quoad prædicata propria, in præsentia quæstione non est difficultas de cognitione quoad præcognitionem *si est?* Quia hoc nemo negat, sed de quidditivativa seu *quid est?*

III.
Species tripliciter adæquatur suo objecto.

Notandum ex eodem Doctore sub-

tili 3. tripliciter posse aliquam speciem adæquari suo objecto representato, primò in entitate, secundò secundum proportionem representantis, & representati absolute, ita quòd representet objectum, quantum est representabile simpliciter; tertio modo non absolute, sed per comparisonem ad actum talem, sicut materia dicitur adæquari formæ, & forma materiæ, quæ tamen non est adæquata in entitate, utpote cum illa sit imperfectior formà; nec etiam forma est adæquata ipsi secundum capacitatem materiæ, cum aliarum plurium sit capax, dicitur ergò ei adæquata in comparisonem ad talem actum, quòd videlicet tantum perficiat forma materiam, quantum est ipsa perfecta, & ista perfectibilis. Hinc nulla species est adæquata, quia nihil adæquatam alteri in entitate representat illud, nisi sit cognitum, ut una albedo adæquata alteri albedini non representat illam, nisi ut cognita. Secundo

modo datur aliqua species representans adæquate objectum, ut species albi in oculo sano, & talis species est quasi ratio comprehendendi objectum. Tertio modo datur etiam aliqua species representans objectum adæquate, non simpliciter, sed in comparisonem ad talem actum, ut species albi in oculo malè affecto; illa species dicitur adæquata objecto, non simpliciter, quia non representat illud, quantum est representabile, sed est adæquata secundum actum illum, quia representat illud, in quantum est representabile in ordine ad talem potentiam malè affectam, & sic est adæquata, veluti forma appetitui materiæ, ejusque actus. Et sic dicit Scotus quòd nec primo, nec secundo modo detur species representans essentiam divinam, sed bene tertio modo. Quære his prænotatis

DICO I. *Angeli non cognoscunt Deum propria & distincta ratione Deitatis per suam essentiam, tanquam per formalem rationem cognoscendi non cognitam.* Ita Scotus cum suis.

Probatum primò Ex autoritate D. Augustini lib. 15. de Trinit. cap. 14.

Probatum secundò: Angeli non discurrunt secundum Thomistas, sed si Angeli per suam essentiam cognoscerent Deum, discurrerent, ergò non cognoscunt. Probatum minor: Essentia Angeli non representat Deum, nisi ut cognita, sed quancumque species representat aliud, ut cognita, representat cum discursu per hoc enim differt ratio cognoscendi non cognita, à cognita, ergò: Probatum minor, quia si antecederet non cognoscere, essentia Angeli, non representaret Deum.

Probatum tertio: Omnis discursus præsupponit notitiam simplicem illius ad quòd discurrit, ergò si per essentiam Angeli cognitam sit discursus ad cognoscendum essentiam divinam, debet prius habere notitiam aliquam simplicem essentie divinæ, ergò: probatur ant. quia si ego cognoscam animam meam esse imaginem Dei, quia est trina in potentia, prius debeo habere cognitionem aliquam de Deo, quòd sit trinus, &c. alioquin nunquam potero pervenire ad cognitionem, quòd sit imago Trinitatis, ergò.

Dices: Essentiam Angeli non esse per rationem cognoscendi Deum, ut cogitant tantum, sed etiam simul rationem cognoscendi, sicut essentia divina respectu omnium rerum simpliciter, adeoque non cognoscit Deum per discursum; quòd autem Angeli essentia sit utroque modo ratio cognoscendi simul, probatur ex perfectione & excellentia nature Angelicæ. Sed contra I. implicat, quòd essentia Angeli sit simul ratio cognoscendi cognita, & non cognita, quia sunt simul impossibiles, ergò: probatur ant. quia quòd est ratio representans absolute, non cognoscitur à potentia cognoscente, sed tantum objectum representatum per ipsam, ut species colosis non cognoscitur à visu, sed color; species verò ut cognita præcise representat, quia cognita est, ergò implicat, quòd eadem species representet, ut cognita, & ut non cognita. Nec valet dicere, quòd hoc

ei competat propter suam perfectionem, quia haec representatio non est in essentia Angeli eminenter, sed formaliter, adeoque se invicem compati non possunt. Et exemplum de essentia divina non est ad propositum, quia essentia divina continet res cognitae eminenter, unde continet omnes creaturas perfectiori modo, quam in seipsis, at essentia Angeli non continet hoc modo essentiam divinam, sed ab ea continetur. Contra 2. Angelus debet cognoscere prius rem alienam, ad cuius instar cognoscit Deum, antequam cognoscat Deum, sed essentia Angeli est, ad cuius instar cognoscit Deum, ergo: Subsumo, sed illud, quod cognoscitur prius, & ratione cuius cognoscitur aliud, est ratio cognoscendi tantum, ut cognitum, ergo essentia Angeli est tantum ratio cognoscendi, ut cognita: probatur ita. illa res est quid distinctum a Deo, & per se cognoscibilis, & consequenter nequit una cognitione cognosci, quia non potest plures res simul cognoscere. Sed

Instabis: Species Scotistarum est etiam quid distinctum a Deo, & tamen potest simul cognosci uno actu, ergo. Sed r. dist. ant. est quid distinctum, & prius per se cognoscibile, & ordinatum ad se prius cognoscendum, nego ant. ordinatum primo ad cognoscendum aliud, concedo ant. & nego consequ. itaque licet species sit quid aliud est tamen tantum ratio cognoscendi, & licet sit etiam cognoscibilis, quia ens est, attamen, ut representat, non cognoscitur, & ideo non intercedunt duo actus, ut patet de specie visibili in oculo.

VI.

Probatur conclusio secundò: Nullum obiectum facit distinctam cognitionem alterius obiecti, nisi illud includat in se, vel essentialiter, sicut superius suum inferius, vel virtualiter, sed per essentiam Angeli Deus secundum Thomistam dicitur distincte cognosci, cum sit specularis, & nobilior confusa, quam habemus ex aliis creaturis; & essentia Angeli non includit Deum ullo modo ex praedictis, ergo. Ma. patet, patet & minor quoad primam partem, probatur quoad secundam, quia unumquodque, sicut se habet ad esse, ita ad cognosci, ergo.

Dices Angelum includere Deum participativè, quod sufficit. Contra 1. obiectum non potest representare rem, nisi eo modo, quo continet, quia nihil dat, quod non habet, sed continere participativè, est continere diminutè, & modo confuso, ergo essentia Angeli per participativum suum non poterit distincte representare; nam sic possemus etiam distincte cognoscere per formicam, & alias res creatas, & per omnes simul, quam per Angelum solum, cum tamen Thomista velint cognitionem Angelorum esse perfectiorem nostram pro nunc. Contra 2. continere participativè, est continere tanquam effectus ab alio productus, sed nullus effectus equivocus, qualis est Angelus respectu Dei, representat sub propria, & distincta ratione suam causam, ergo.

VII.

Probatur tertio: Essentia Angeli non est naturalis, & formalis similitudo Dei,

ergo non est ratio cognoscendi Deum non cognita, probatur ant. tum quia non est ad id expressa, & producta, tum quia aliis etiam ceteris creaturis esset tribuendum, cum non sit posterior ratio, sed hoc aliis creaturis non conceditur, licet enim dicatur, quod in ipsis deprehendatur Dei vestigium, non tamen quod aliqua formalis similitudo, ergo.

Dices: Et licet hoc etiam aliis creaturis competat, nemo tamen potest Deum per alias five materiales, five spirituales, five etiam Angelicas, cognoscere, non ex defectu representabilitatis, sed quia nulla alia substantia unita est intellectui, ut principium formale intellectus. Sed contra: Ipsa unio substantiae ad intellectum nihil facit, quod possit representare Deum, si alioquin non potest, & si alioquin potest, nihil impedit, licet non sit unita, quia si essentia ipsa Angeli secundum se, & propriam suam naturam non est similitudo, & ratio cognoscendi non cognita, per unionem non poterit acquirere, tum quia unio ipsa rationem similitudinis, & speciei supponit, tum quia non est tanta virtutis & efficaciae, ut rei, quae alioquin non est ratio cognoscendi, tribuere eam possit. Itaque

Dico 2. Possibilis est species impressa essentiae divinae, quae ipsam distincte, licet abstractivè representet, per quam etiam ab initio creationis suae Deum cognoverunt naturaliter. Ita Scotus supra. Et

VIII. Possibilis est species expressa Dei.

Probatur primò Ex D. Augustino lib. 4. Gen. cap. 22. 23. & 25. lib. 11. Civit. cap. 7. & 25. & alibi saepe, ubi dicit, Angelos habuisse ab initio creationis suae cognitionem matutinam in Verbo, & vespertinam in proprio genere: Ex quo sic argumentor: Angeli in principio creationis suae habuerunt cognitionem matutinam in Verbo, prius quam in seipsis vespertinam, sed illa cognitio non fuit beatifica, ergo fuit naturalis, & consequenter Deum naturaliter cognoverunt in Verbo, id est in specie distincte essentiam divinam representante; probatur minor: quia illam cognitionem habuerunt, quando per illas morulas suas erant in via, ergo non fuit beatifica, utpote quae erat communis omnibus.

IX.

Dices: Per cognitionem matutinam divinum Augustinum intelligere visionem beatificam, ut tenet ipse Scotus, & etiam sic supra defensus fuit Augustinus, ergo ex illo nihil probatur. R. Scotum & me supra, probabiliter asserere Augustinum intellexisse visionem beatam, attamen conformius esse rationi, ut intelligatur naturalis aliqua, imò non rationi solum conformius est, sed etiam menti Sancti Doctoris, nam lib. 83. qq. q. 26. & alibi docet, cognitionem matutinam omnium rerum, & etiam Dei, fuisse priorem vespertinam in proprio genere, sed vespertina fuit naturalis, ergo & matutina, quia adhuc prior ea, & beatifica est utraque posterior, utpote quae primò acquisita, & data sunt redeuntibus ex via in praemium, quare licet D. Augustinus aliquam cognitionem matutinam posuerit beatificam, tamen non ponit beatificam eam, quae contra distinctus

guitus

guitur à vespertina in proprio genere naturali, quod ex eodem probatur, nam supra lib. 83. qq. q. 24. dicit, quod Angeli videntes res prius in Verbo, deinde in seipsis, iterum redierunt ad cognitionem illarum in Verbo, atque Deum glorificârunt, nam si, est ratio ipsius, in cognitione illa sui ipsius, & creaturarum in seipsis quievisset, & non retulissent in laudem Dei, superbiâ intumuisset, & peccassent, ut Diabolus, si autem fuisset beatifica, jam amplius non potuissent peccare, Verba D. Augustini sunt hæc: *Non remanet Angelica scientia in eo, quod creatum est; quin hoc continuo referat ad eundem laudem, atq; claritatem, in quo id non factum esse, sed faciendum fuisse cognoscitur, nam si vel ad seipsam naturam Angelicam converteretur, & c. intumescens superbiâ caderet, sicut diabolus.*

x.

Probatur Conclusio secundò:

Si species creata distinctè representans essentiam divinam, licet abstractivè, esset impossibilis, maximè esset idè, quia Deus infinitus nequit adæquatè, & distinctè exprimi à creatura, sed non impedit, ergò: major est Advers. probatur min. si hoc impediret, sequeretur, quòd nec beati in patria possent Deum distinctè videre, quia non potest ab aliqua creatura adæquatè exprimi, sed hoc est inconveniens, cum ubiq; concedatur, beatos Deum clarè, & distinctè visuros, maximè cum perfectè & adæquatè satiabitur intellectus, & voluntas eorum, ergò nihil obstabit infinitas, & quæso, quæ implicantia, quòd infinita res finito cognoscatur modo secundùm capacitatem potentie cognoscentis?

Probatur tertio: Major fuit beatitudo naturalis Angelorum, quàm hominis, etiam in statu innocentie, sed homo in statu innocentie potuit habere notitiam aliquam distinctam de Deo, ergò multò magis Angelus: Sed distincta cognitio Dei non potest haberi, nisi per speciem representantem distinctè, ergò: major patet, quia homo etiam in statu nature lapsæ habuit de Deo aliquam cognitionem, licet confusam: ergò.

XI.

Probatur quartò: Potest aliquis, secundùm probabilem sententiam multorum Sanctorum Patrum, videre in hac vita essentiam divinam, ad aliquod instans, ut multi tenent de Moyse, Paulo, & Beatissima Virgine, sed talis, transeunte actu, potest recordari, se vidisse Deum, ergò habebit speciem essentiae divinæ, tum quia alioquin non recordaretur, cum recordatio sit specierum excitatio; tum quia nihil aliàs supplere potest vicem speciei: Dicere autem, quòd talis non recordaretur, est manifestam injuriam facere D. Paulo, qui testatur se vidisse, & audivisse arcana, quæ non licet homini loqui. Nec valet respondere, ipsum vidisse multa arcana rerum naturalium, non tamen divinarum, quia si naturalia vidit, magis divina, cum divina essentia sit, & fuerit speculum omnia naturalia representans, magisque seipsam, cum illa quemcunq; intellectum perfectissimè moveat. Nec valet etiam dicere, quòd viderit in confuso essentiam divinam, quia videre in confuso, est videre sub terminis & conceptibus communibus; Paulus autem non

vidit tantum sub termino, & conceptu communi, sed sub particulari, adeoque per aliquam speciem.

Probatur quinto: Quia in Angelis debemus ponere omnem intellectiōem competentem intellectui creato sine repugnantia, quia de eo non possumus habere determinatam aliquam regulam, sed talis cognitio distincta per speciem non repugnat, ergò: probatur min. quia sola cognitio intuitiva naturaliter repugnat, non verò abstractiva; & licet aliqui Theologi dicant, visionem beatam fieri per speciem, attamen hoc solum non ducunt sufficere, sed etiam requirunt presentiam essentiae divinæ sese manifestantis, hæc autem est abstractiva, & non ut presentis essentiae divinæ, adeoque non implicabit. Sed in contrarium

Arguitur 1. Non est possibilis cognitio Dei intuitiva, connaturaliter loquendo, sed illa cognitio, quæ fieret per speciem, esset intuitiva, ergò implicat, probatur min. quia primò esset quidditativa, secundò esset objecti presentis, & existentis, quia existentia non est separabilis à quidditate, ergò. *¶* negando minorem, quia licet illa cognitio esset distincta, non esset intuitiva, sed abstractiva, quia non esset cognitio Dei perfectissima, & adæquata omni modo, sed solum ad talem admodum talis potentia, unde quando dicitur, quòd cognitio quidditativa sit intuitiva, intelligendum est de cognitione perfectissima, & adæquata, ad secundam probationem dico, verum esse, quidditatem non esse distinctam ab existentia, attamen non sequitur, est quidditativa, ergò existentis, ut existentis, & ut presentis, quia Deus omnibus rebus est quidem intime presentis ratione immensitatis, & per respectum ad ubi, non verò est omnibus presentis in ratione objecti moventis, sed solum in eis, quibus, & quando vult. Dicere autem, quòd absentia ut absentia non variat cognitionem, est tollere prima principia de cognitione intuitiva, & abstractiva in Scholis assignari solita.

Instatur: Sequeretur saltem, quòd aliquis naturaliter posset esse beatus, sed, &c. ergò: probatur sequela, quia beatus est, qui habet distinctam divinæ essentiae notitiam & cognitionem, sicuti est, ut patet ex Joanne dicente: *Videbimus eum sicuti est*, sed talis haberet huiusmodi notitiam, ergò. *¶* negando sequela, cum sua probatione: Quia ad beatitudinem non sufficit quemcunq; notitia distincta abstractiva, sed requiritur intuitiva, clara, facialis & per presentiam objecti, qualis non est, quæ sit per speciem representantem, ut abiens objectum, estque multò imperfectior, quam sit intuitiva; quod declaro exemplo, qui videt imaginem Cæsaris, distinctè cognoscit quidem eum, sed non tam perfectè, sicuti ille, qui videt ipsum Cæsarem, sic in proposito, qui videt Deum per speciem representantem distinctè, quoad aliquos conceptus proprios, non tamen ita perfectè, & clarè, sicut, qui videt ipsum in se, ergò.

Arguitur 2. Omnis ratio cognoscendi debet adæquatè proportionari objecto presentis.

presentato, sed nulla species est proportionata; ergo non est possibilis; probatur min. Quia finiti ad infinitum nulla est proportio, ergo. R. distinguendo maj. debet proportionari, quoad entitatem, nego maj. quoad representabilitatem, concedo maj. Et hæc representabilitas iterum non debet esse proportionata ad æquatè & in omni ratione, sed quoad talem & talem actum, quem potentia potest elicere, ut dixi supra in notabili ultimo.

Instatur: Omnis species, etiam ad quemcunq; actum proportionata, debet esse immaterialior suo objecto, sed nihil potest esse immaterialius Deo, ut de se patet, ergo: major patet ex omnibus speciebus sensibilibus & intelligibilibus hominis; ergo. R. negando maj. Quia alias etiam Angelus non posset cognoscere alium Angelum, aut animam, quia non posset habere speciem immaterialiorem ipsis, imò nec posset cognosci Deus per essentiam Angeli, quia hæc est magis materialis, quam Deus sit, quod tamen non vellent Adversarii. Quare probatio nihil est ad propositum, licet enim species rerum materialium sint immaterialiores suis objectis, in speciebus tamen rerum spiritualium econtrà possunt esse materialiores ipsis, non quod ex materia consent, sed quod in suo genere spiritualitatis non sint tam perfectæ.

XIV.

Spes speciem Divine Essentia non cognoscunt creaturam.

Quæres, An Angeli per speciem Divine nature possint cognoscere res creatas? R. Impossibile esse per speciem Divine Essentia creaturas cognosci ab Angelis distinctè in particulari, bene tamen confusè, quoad prædicata communia, in quantum dirigunt actum cognoscendi per speciem Divine Essentia ad creaturas existentes in proprio genere. Ita videtur esse mens D. Augustini supra agendo de cognitione matutina, & vespertina Angelorum. Et

Probatur prima pars: Quia nulla species creata distinctè representat plures quidditates, quin omnes contineatur formaliter, vel virtualiter in aliquo objecto adæquato illius, sed creaturæ omnes secundum esse formale non continentur in Divina Essentia: ergo &c. probatur min. per speciem non representantur objectivè præsentés in Deo in esse cognito & volito, alioquin Angeli per illam speciem cognoscerent, quidquid Deus cognoscit per scientiam simplicis intelligentiæ & visionis, quod tamen vix Christo conceditur; ergo. Confirmatur primò: Quia Scotus in q. 10. tenet, quod per illam speciem vix cognoscant distinctè mysterium Trinitatis. Confirmatur secundò: Quia defecit Beati non vident omnes res possibilis, sed tantum aliquas, quas Deus eis voluerit revelare, ergo.

XV.

Probatur secunda pars: Per illam speciem tantum Deum, & fortè tres Personas noverunt distinctè; ergo creaturas tantum confusè: probatur conseq. Effectus in causis proximis determinatis vix distinctè cognoscitur in particulari; ergo in causa prima prorsus indeterminata ad omne possibile, sic cognosci nullatenus possunt, cognito enim igne tantum

F. Amandi Hermann Metaphysica.

cognoscitur ex illo vagè alius ignis possibilis & non hic, vel ille signatè, quia effectus in suis causis tantum habent esse virtuale, formaliter non aliquid sui.

Dices: Species subjecti est ratio cognoscendi distinctè affectionem illius, representans enim hominem, distinctè etiam representat risibilitatem, sed creaturæ per speciem verbi cognoscuntur, ut proprietates Divine Omnipotentia; ergo cognoscuntur in verbo distinctè. R. concedendo maj. secundum esse virtuale, non verò secundum esse actuale proprium & distinctum, nam cognoscitur quidem cognito homine risibilitas, sed non actus ridendi, sic in proposito

Probatur tertia pars Resolut. Quia XVI.

non est talis perfectio intellectus Angelici, ut intelligat sine discursu; ergo si aliter fieri nequit, satis probabile est; quod cognitas creaturas in verbo confusè, cognoscat eas distinctè in particulari in proprio genere, quando dirigit actum cognitionis ad illas existentes in proprio genere; Quod patet, quia nos sic videmus in speculo, dirigendo visionem ad res ipsas à tergo positas in proprio genere, tunc enim visio in speculo efficitur magis certa, ergo.

Dices: Cognitio creaturarum in verbo præcedit cognitionem rerum in proprio genere; ergo malè dicitur, quod cognitio distincta earum habeatur, dirigendo actum cognitionis ad res ipsas in proprio genere. R. Has duas cognitiones esse distinctæ rationis, ideò prius naturaliter ista, quam illa poterit haberi. Sed

Instabis: Cognitio illa directa ad creaturas in proprio genere est judicativa, pertinet ad secundam mentis operationem, sed omnis talis supponit jam extrema simpliciter cognita; ergo non poterit actum dirigere, quin præcognoverit in verbo simpliciter. R. Minorem non esse necessariam, cum experientia sit in oppositum in visu corporeo, experimur enim illas unico intuitu, quali comparative & judicative res illas visas in speculo esse illasmet existentes in proprio genere, per directionem aspectus ad utrumq;.

QUÆSTIO III.

An Angeli etiam indigeant speciebus ad res creatas alias à se cognoscendas & unde eas habeant?

Quoad primam partem est I.
sententia Durandi, & post ipsum Gabrielis, Sententia Occami, Gregorii &c. qui omnes negant, in intellectu Angelico dari aliquas species, unde volunt, quod Angeli omne, quod est præsens, cognoscant immediatè per ipsum objectum cognitum, quæ verò sunt absentia, cognoscantur per illa objecta cognita, tanquam per causas, in quibus contineri illa dicunt, & hoc modo distinguunt cognitionem abstractivam ab intuitiva. Contraria tamen sententia est communis in utraq; Schola realium, quàmvis multum differant inter se, quoad alteram partem tituli, nam

Xxxxx Scotus